

Tiina Karlström

TARTU HETKEEN - YHDEN KÄYTTÖVALION TARINA

Tiina Karlström

Tartu hetkeen

– yhden käyttövalion tarina

©2022 Tiina Karlström

fieldlan.blogspot.com

Kustantaja: BoD – Books on Demand, Helsinki, Suomi

Valmistaja: BoD – Books on Demand, Nordenstedt, Saksa

ISBN: 978-952-80-6119-9

Kuvat: Tiina ja Juha Karlström, Sanna Toivola-Järvinen ja Mikko
Ala-Kojola

Sisältö

Alkusanat	8
Uuden koiran suunnittelua – tästä se taas alkaa	9
Pentu saapuu taloon	13
Tartu hetkeen - arkielämän taitoja ja haasteita	19
Rakennetaan lajikoulutuksen perusteita	50
Mutkun metsästyskäyttö alkaa 1-vuotissyksynä	65
Metsästyskauden ulkopuolella	81
Metsästyskoirien jäljestämiskokeen MEJÄn pariin sittenkin	96
Toinen jahti- ja koesyksy – Mutku on jo kaksivuotias	103
Kun koira kuolee	113
Tuuppa saapuu	118
Luonnetestissä – geenit vai koulutus?	121
Kolmevuotiaan syksy	124
Suomalaisen käyttövalion arvon viimeistely koiranäyttelyssä	135
Mutkun tie tästä eteenpäin	138
Kiitos	140

Alkusanat

Yksikään voitto ja menestys ei tule helposti. Niiden takana on mittava määrä onnistumisia. Kun homma toimii, se näyttää helpolta ja se myös tuntuu siltä. Sellainen kertoo koiran ja ohjaajan molemminpuolisesta luottamuksesta toisen osapuolen tekemiseen.

Aiemmat johtajuusteoriat on nykyään vanhanaikaisina kumottu. Silti koiran kanssa toimittaessa jommankumman pitää tehdä päätös siitä, mitä seuraavaksi tapahtuu. Ilman oikeanlaista, korrektaa ja eläintä kohtaan reilua kouluttamista ei päästä hyvin tuloksiin. Tämän tietävät kaikki, jotka ovat yrittäneet niitä saavuttaa. Tarvitaanko siihen yliopistotutkintoja, on oma kysymyksensä kuten myös se, riittävätkö neikään? Opista ei missään tapauksessa ole haittaa, mutta koirataito on monimutkaisempi kokonaisuus. Maailman huippukouluttajilla kautta aikain vain harvoilla on arvosana psykologiasta tai käyttäytymistieteestä. Harva on istunut eläinten kognitiotieteen luennoilla ja silti he osaavat asian. Ihmisen tärkein tehtävä on vain antaa koiralle hyvä elämä. Sen saatuaan se on valmis tekemään asioita myös meidän hyödyksemme.

Eläinten kanssa toimittaessa kannattaa olla tavoitteen suhteen väljä. Heti kun aloitellaan tavoitella täydellisyyttä, ollaan matkalla ongelmiin tai jo ollaan siellä. Matkalla kohti tavoitetta molemmat tulevat tekemään virheitä ja asiat eivät suju kuten oli ajateltu. Nuo kaikki lähtevät ihmisestä. Eivät koirasta.

Kun työskentelemme koirien kanssa kohti asettamaamme tavoitetta, tavoitteena on edistää koirien hyvinvointia ja onnistumisia. Se ei saa johtaa siihen, että yritämme korjata koulutuksellisia virheitä yhä haastavimmilla teorioilla ja monimutkaisemmilla käytännöillä, katsomatta, näkemättä ja kuuntelematta koiraa. Koira viestii koko ajan olemuksellaan ja tunteillaan sekä kertoo joka hetki, mitä se haluaa tehdä ja mikä siinä hetkessä toimii koulutuksellisesti palkkiona. Hetkeen tarttumisen on reilua koiraa kohtaan. On vain oltava koko ajan aidosti läsnä, uskallettava heittäytyä koiran mukaan. Vietettävä paljon yhteistä aikaa ja arkisia hetkiä.

Tässä tositapahtumiin kirjassa kerron yhden koiran tarinan kohti toivottua ja haluttua lopputulosta. Mukana on sujuvia hetkiä, mutta myös tilanteita, jossa asiat eivät toimikaan suunnitellusti, vaan on keksittävä uusi reitti kohti tavoitetta.

Tässä kirjassa käyn läpi käyttölinjaisen cockerspanielinartun Hossing Carus ”Mutkun” tien kohti dokumentoitavissa olevaa käyttövalion arvoa. Työn apuna on käytetty ja sovellettu asioita, joita edelliset koirani ovat vuosikymmenten aikoina opettaneet. Niistä oppineena jään yhä useammin pohtimaan, kumpi osapuoli tarvitsee treeniä ja toistoja sujuvan tekemisen saavuttamiseksi? Niin kävi tämänkin kirjan valmistumishetkellä. Toivotan sinut lämpimästi tervetulleeksi mukaan mielenkiintoiselle taipaleelle.

Kempeleessä 4.7.2022

Tiina Karlström

Uuden koiran suunnittelua – tästä se taas alkaa

Metsästäminen spanielin kanssa on mukava harrastus. Hyvän metsästyskoiran rakentaminen kestää noin kaksi vuotta, yhteistyön hiominen huippuunsa seuraavat pari vuotta. Koiriemme ikä alkoi olla sitä luokkaa, että uuden koiran rakentaminen oli ajankohtaista. Mielellään sellaisen olisi ottanut teettämällä pentueen omasta koirasta. Tällä kertaa se ei ollut vaihtoehto, koska jalostuskelpoista koiraa ei kotona ollut. Onneksi sellainen löytyi omasta kasvatista ja myös Sallin (FI KVA Fieldlan Eager) omistaja Sanna Toivola-Järvinen oli kiinnostunut teettämään pentueen.

Emän valinta oli siis helppoa. Sen jälkeen aloimme Sannan kanssa yhdessä etsimään yhdistelmään sopivaa urosta. Helpoksi sen teki se, että nartussa on paljon hyviä ominaisuuksia. Salli on henkisiltä ominaisuuksiltaan oman pentueensa keskitasoa ja luonnetestattujen käyttölinjaisten cockereiden parhaimmistoa. Rakenteessa ei ole käyttöä haittaavia rakennevirheitä, turkin laatu ja määrä on ihanteellinen. Koira on fyysisesti terve niin luustokuvausten perusteella kuin muiltakin osin. Metsästyksessä Sallia on käytetty fasaanikokeissa, joista sillä on nopeassa tahdissa saavutettu käyttövalion arvo. Lisäksi Sallia käytetään paljon erilaisissa jahtitapahtumissa ylösajavana ja noutavana koirana. Ohjaajalleen kuuliaisena ja nöyränä koirana se toimii niissä tapahtumissa hyvin.

Urokseen toivoimme hyvien käyttöominaisuuksien lisäksi kauttaaltaan vahvaa runkoa ja hyvää kokoa. Luonteeltaan se sai olla ohjaajakovempi kuin mitä Salli on. Salli ei ole niin ohjaajapehmeä, joka väistäisi ohjaajan puolelta tulevia suuria vaatimuksia, mutta suurempi kovuus ja myös ilman ohjaajan tukea tapahtuva toimintakyky voisi olla parempikin. Siksi hyviä metsästys- ja harrastuskoiria saadaksemme halusimme varmistaa, ettei uros ole ainakaan Sallia pehmeämpi luonteeltaan. Edellinen yhdistelmä Meryl Crispin kanssa onnistui käyttöominaisuuksiltaan ja luonnetestituloksiltaan erinomaisesti. Yhdistelmää emme kuitenkaan halunneet uusia, koska haluamme kantaa kortemme yhteiseen kekkoon myös käyttölinjaisten cockereiden geenipoolin laajentamisessa. Edellisestä yhdistelmästä saatiin jo kaksi jalostuskelpoista narttua aikaiseksi. Se on hieno asia.

Koetulosten ja sukutaulun kertomaa

Paljon katsoimme koiria kokeissa ja erilaisissa tapahtumissa sekä saavutettuja koetuloksia. Kokeissa on hyvä mahdollisuus seurata koiria niin itse koetapahtumassa kuin myös varsinaisen koesuorituksen ulkopuolella. Siihen varsinkin tuomarina toimiminen antaa mitä parhaimmat mahdollisuudet. Suurimpana kriteerinä näissä ei ole korkein koetulos, vaan koiran olemus ja kuinka se viehättää omaa silmää. Olisiko tuon yksilön kanssa kiva metsästää ja elää arkea? Olisiko tuota yksilöä hienoa kouluttaa tästä tasosta eteenpäin? Koetilanteessa näkee hyvin myös koiran hermorakenteen siinä, kuinka käyttäytyen se kestää ohjaajansa koejännityksen.

Ns kokeissa käymättömät ”käytännön metsästyskoirat” eivät ole meidän juttu. Suomalaisissa metsästysmaastoissa kulkiessa näitä koiria on eri metsästyskoiraroduista ja metsästystyyleistä tullut kohdattua. Riistan saa reppuun hyvin monella tapaa ja hyvä metsästyskaveri pitää sisällään monenlaista koiran roolia. Liian usein niihin liittyy koiran äänekäs ohjaaminen, joissa kuuluu ohjaajan tyytymättömyys koiran toimintaan sekä koiran karkaaminen. Suurin osa johtunee koulutuksen puutteellisuudesta, mutta hyvään lopputulokseen on aina oma roolinsa myös koulutuksen kohteella. Spanielien metsästyskoe niin Suomessa kuin muissakin maissa mittaa riittävässä määrin niitä ominaisuuksia, joita hyvin toimiva koira spanielimetsästyksessä tarvitsee. Siksi arvostamme saavutettuja koetuloksia, joissa ne ominaisuudet on ulkopuolisen toimesta arvioitu.

Painava näkökulma oli myös siihen, millaisia koiria oli saatu minkäkin laisilla yhdistelmillä. Tätä yhdistelmää pohtiessamme seurasimme netin kautta aktiivisesti myös sitä, mitä Ruotsissa ja rodun kotimaassa jalostusyhdistelmien suhteen tapahtui. Näiden toimenpiteiden myötä päädyimme Ruotsissa asuvaan urokseen SE KVA Kirkstall Cracker ”Acke”. Koira oli jo aiemmin osunut silmiimme ruotsalaisten kokeiden tuloluetteloista ja pentueiden isänä. Acke oli saavuttanut hyviä koetuloksia ja Ruotsin

Kirjassa käydään vaihe vaiheelta yhden koiran kasvutarina pennusta käyttövalioksi saakka. Teksti perustuu tositapahtumiin, jossa kaikki ei mene suunnitelmien mukaan, mutta haluttu tavoite silti saavutetaan. Kirja on paitsi koiran, myös sen kouluttajan kasvutarina.

Jokainen koira on oma ainutlaatuinen persoonansa vahvuuksineen ja heikkouksineen. Haluttu kontakti ja yhteistyöhalukkuus ihmistä kohtaan tulee pieneltä pennulta aidosti ihan ensi hetkistä alkaen. Koulutus perustuu sen ylläpitoon ja vahvistamiseen läpi koko koiran elämän ajan.

Monen tekemisen lopputulokseen vaikuttaa vahvasti koiran ihan ensimmäinen kokemus asiasta. Niitä tilanteita tulee metsästyskoiran elämän ensimmäisen vuoden aikana valtava määrä. Tarjottuihin hetkiin kannattaa ihmisen tarttua, jotta koiran toiminta ohjautuu ja vahvistuu haluttuun suuntaan.

BoD

9 789528 061199